

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MARCO DARMON
της 15ης Ιουνίου 1988 *

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Το Bundesgerichtshof υπέβαλε προς το Δικαστήριο δύο ερωτήματα που αφορούν ζητήματα ερμηνείας της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (στο εξής: η « Σύμβαση »). Οι διατάξεις των οποίων ζητείται η ερμηνεία είναι τα άρθρα 6, παράγραφος 1 και 5, παράγραφος 3, της εν λόγω Συμβάσεως.

I — Το άρθρο 6, παράγραφος 1

2. Πρέπει, καταρχάς, να εξεταστεί αν, ενόψει της σιωπής του άρθρου 6, παράγραφος 1, απαιτείται να υφίσταται κάποια συνάφεια μεταξύ των αγωγών που ασκήθηκαν κατά διαφόρων εναγομένων. Η επιστήμη¹ και η εθνική νομολογία², η σχετική με τη Σύμβαση, ομοφώνως απαντούν καταφατικώς στο ερώτημα αυτό. Η απαίτηση αυτή απορρέει από τη μέριμνα τήρησης του κανόνα « actor sequitur forum rei » και διασφαλίσεως της αξίας της αρχής που διατυπώνει « ώστε να αποτραπεί η χρησιμοποίηση... (του άρθρου 6, παράγραφος 1) με μοναδικό σκοπό τη μη υπαγωγή ενός διαδίκου στη δικαιοδοσία των δικαστηρίων της κατοικίας του »³.

* Μετάφραση από τα γαλλικά.

1 — Βλέπε ιδίως, έκθεση P. Jenard, JO της 5.3.1979, C 59, σ. 26· Droz: *Compétence judiciaire et effets des jugements dans le marché commun*, σ. 71, αριθ. 88· Kropholler: *Europäisches Zivilprozessrecht*, σ. 76, άρθρο 6, αριθ. 5.

2 — Βλέπε, π. χ., Corte di Cassazione, 6 Νοεμβρίου 1975, *Dir. com. Scambi int.*, 1976, σ. 383· Cour d'appel de Paris, 28 Ιουνίου 1978, *R. c. d. i. p.*, σ. 444, note Santa Croce.

3 — Gothot et Holleaux: *La convention de Bruxelles du 27 septembre 1968, compétence judiciaire et effets des jugements dans la CEE*, σ. 62, αριθ. 111.

3. Παρά τη γνώμη που υποστηρίζεται ενίοτε⁴, ο καθορισμός της συνάφειας δεν μπορεί να γίνει βάσει των κριτηρίων του εσωτερικού δικαίου των συμβαλλομένων κρατών. Οι έννοιες της Συμβάσεως πρέπει να ερμηνεύονται κατά τρόπο ενιαίο

« λαμβανομένων υπόψη των στόχων και της γενικής οικονομίας (της Συμβάσεως), ... προκειμένου να διασφαλιστεί κατά το μέτρο του δυνατού η ισότητα και η ομοιομορφία των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που απορρέουν από τη Σύμβαση για τα συμβαλλόμενα κράτη και τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα »⁵.

4. Το παραλέπον δικαστήριο προτείνει μια εναλλακτική λύση: να γίνει δεκτή η βάση του άρθρου 6, παράγραφος 1, δωσιδικία, εφόσον οι αγωγές είναι συναφείς από απόψεως ιστορικής και νομικής αιτίας ή να γίνει δεκτή η δωσιδικία μόνο όταν πρόκειται να αποτραπεί η έκδοση ασυμβίβαστων αποφάσεων σε περίπτωση χωριστής εκδικάσεως των υποθέσεων. Η εναλλακτική αυτή λύση αναφέρεται προφανώς στη διάκριση του γερμανικού δικαίου⁶ μεταξύ απλής⁷ και αναγκαστικής ομοδικίας⁸.

5. Το κριτήριο που θα πρέπει να χρησιμοποιήσει το Δικαστήριο στην παρούσα περίπτωση θα πρέπει να διασφαλίζει την ισορροπία μεταξύ των εξής δύο αναγκών:

4 — Droz, ενό. αν., αριθ. 88, σ. 71· Desantes Real: *La compétence judiciaire en la Communidade europea*, 1986, σ. 330.

5 — Υπόθεση 34/82, Peters, Συλλογή 1983, σ. 987. Βλέπε γενικότερα τη νομολογία του Δικαστηρίου που παρατίθεται κατωτέρω στην υποσημείωση 20.

6 — Παρόμοια η διάκριση του ιταλικού δικαίου μεταξύ « *litisconsorzio facoltativo* » και « *litisconsorzio necessario* » και του γαλλικού δικαίου μεταξύ « *connexité* » και « *indivisibilité* », βλέπε κατωτέρω υποσημείωση 12.

7 — « *Einfache Streitgenossenschaft* ».

8 — « *Notwendige Streitgenossenschaft* ».

- της ανάγκης διασφάλισης ορθής απονομής της δικαιοσύνης με την αποφυγή, ιδίως, του κινδύνου εκδόσεως ασυμβίβαστων μεταξύ τους αποφάσεων⁹,
- της ανάγκης διατηρήσεως του κανόνα του άρθρου 2 της Συμβάσεως ως κανόνα αρχής.

6. Ουσιώδης συνάφεια¹⁰, συνάφεια που να μην είναι επιφανειακή¹¹ νομίζω ότι είναι όροι ιδιαίτερα αδιευκρίνιστοι.

7. Υποκειμενικό κριτήριο, βάσει του οποίου θα έπρεπε να εξεταστεί αν ο ενάγων είχε την πρόθεση να εξαίρσει έναν από τους εναγομένους από την δικαιοδοσία του δικαστηρίου που θα ήταν κανονικά αρμόδιο, δύσκολα θα μπορούσε να εφαρμοστεί. Εν πάση περιπτώσει, η αρμοδιότητα πρέπει να προκύπτει από κανόνες αντικειμενικούς. Η ασφάλεια δικαίου δύσκολα συμβιβάζεται με μια τόσο λεπτή και αβέβαιη ανάλυση των προθέσεων του ενάγοντος.

8. Ορισμός βάσει της έννοιας της αναγκαστικής ομοδικίας¹², ανάλογης αυτής του γερμανικού και του ιταλικού δικαίου, νομίζω ότι θα ήταν ιδιαίτερα συσταλτικός. Ορθώς υπογραμμίζει η Επιτροπή ότι αν η δικαιοδοσία η στηριζόμενη στο άρθρο 6, παράγραφος 1, αφορά μόνο τις περιπτώσεις αναγκαστικής ομοδικίας, ο εν λόγω κανόνας δεν θα είχε πλέον πρακτικό ενδιαφέρον λόγω της σπανιότητας των περιπτώσεων αυτών.

9. Το ιταλικό δίκαιο μέσω του όρου του « *litisconsorzio facoltativo* », παρέχει ορισμένα ενδιαφέροντα στοιχεία ως προς τον επιδιωκό-

μενο σκοπό¹³. Ο όρος αυτός προϋποθέτει ότι υφίσταται μεταξύ των αγωγών πλήρης ή μερική ταυτότης ως προς το « *restitutum* » ή την « *causa petendi* »¹⁴. Παρουσιάζει πολλές ομοιότητες με την απλή ομοδικία του γερμανικού δικαίου και, με ορισμένες αποκλίσεις, με την *connexité* του γαλλικού δικαίου.

10. Μία όμως αόριστη διατύπωση που να στηρίζεται κυρίως στην ταυτότητα νομικής και πραγματικής αιτίας, νομίζω ότι παρουσιάζει σοβαρά μειονεκτήματα¹⁵. Σε ό,τι ειδικότερα αφορά τη νομική αιτία, πρόκειται για έννοια η οποία παρουσιάζει τόσες δυσκολίες πρακτικής εφαρμογής, ώστε να έχω ζωηρές αμφιβολίες για το κατά πόσο μπορεί να ικανοποιήσει τις ανάγκες μιας αυτοτελούς και κοινής για τα συμβαλλόμενα κράτη ερμηνείας.

11. Η μέθοδος την οποία θεωρώ, τελικώς, ως την αποτελεσματικότερη συνίσταται στο να ληφθεί ως βάση το άρθρο 22, εδάφιο 3, της Συμβάσεως. Κατά τη διάταξη αυτή είναι συναφείς οι αγωγές οι οποίες

« συνδέονται μεταξύ τους τόσο στενά ώστε να υπάρχει συμφέρον να εξεταστούν και να εκδικαστούν ταυτόχρονα, προκειμένου να αποφευχθούν λύσεις που θα ήταν ασυμβίβαστες αν οι υποθέσεις εκδικάζονταν χωριστά ».

13 — « Σκοπός της διατάξεως είναι να καταστήσει δυνατή την έκδοση εναρμονισμένων μεταξύ τους αποφάσεων, ... να αποτρέψει τον κίνδυνο εκδόσεως αντιφατικών μεταξύ τους αποφάσεων, έστω και σε επίπεδο λογικών μόνο επιχειρημάτων, και να ανταποκριθεί στις επιταγές της οικονομίας της δίκης ». Carpi, Colesanti, Taruffo, ενθ. αν., σ. 103, αριθ. 103).

14 — Ενθ. αν.

15 — Βλέπε ιδίως, σχετικά με την *connexité*, Solus και Perrot οι οποίοι υποστηρίζουν ότι « πρέπει ενσυνείδητος να αποκλειστεί η μέθοδος αυτή. Πράγματι, από την εξέταση της νομολογίας προκύπτει ότι, αν δεν ταυτίζονται σωρευτικώς και τα τρία αυτά στοιχεία (διάδικοι, νομική αιτία, αντικείμενο), « πράγμα που οπωσδήποτε αποκλείεται καθόσον οι δύο υποθέσεις είναι διαφορετικές, μπορεί να υφίσταται μεταξύ συναφών υποθέσεων είτε ταυτότητα αντικειμένου, είτε ταυτότητα νομικής αιτίας, είτε ακόμα ταυτότητα διαδικών, η ταυτότητα όμως αυτή δεν αποτελεί αναγκαία και επαρκή προϋπόθεση για την *connexité* », ενθ. αν., σ. 588, αριθ. 541, σ. 589.

9 — Έκθεση Jenard, JO C 59, σ. 27.

10 — Gothot και Holleaux, ενθ. αν., σ. 62, αριθ. 111.

11 — Cour d' appel de Paris, 28 Ιουνίου 1978, ανωτέρω υποσημείωση 2.

12 — Προς τον όρο αυτό πρέπει να παραβληθεί ο όρος *litisconsorzio necessario* (ανωτέρω υποσημείωση 6, βλέπε σχετικώς Carpi, Colesanti, Taruffo: *Commentario breve al codice di procedura civile*, 1984, σ. 102, αριθ. 102) και ο όρος *indivisibilità* ή « *connexité renforcée* » του γαλλικού δικαίου (βλέπε Solus και Perrot: *Droit judiciaire privé*, 1973, τόμος II, La compétence, σ. 604, αριθ. 552 και επ.).

12. Η *αποτροπή* εκδόσεως ασυμβιβάστων αποφάσεων συνιστά την «ratio legis» τόσο του άρθρου 6, παράγραφος 1, όσο και του άρθρου 22, εδάφιο 3. Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, δύσκολα θα μπορούσα να αντιληφθώ ουσιώδεις λόγους κατά της μεταφοράς του κριτηρίου αυτού, επακριβέστερα προσδιορισμένου, στην περίπτωση της ομοδικίας¹⁶.

13. Πρέπει, ωστόσο, να παρατηρηθεί ότι το Bundesgerichtshof εξομοιώνει προφανώς την ανάγκη αποτροπής της εκδόσεως ασυμβιβάστων μεταξύ τους αποφάσεων και τις περιπτώσεις αναγκαστικής ομοδικίας. Βεβαίως, ως προς την έκδοση ασυμβιβάστων αποφάσεων, το εκδικάζον δικαστήριο υπονοεί «την αδυναμία ταυτόχρονης εκτελέσεως δύο αποφάσεων»¹⁷, που είναι έννοια πολύ πιο περιορισμένη από την απλή αντίφαση μεταξύ δικαστικών αποφάσεων, η οποία δεν αποκλείει αναγκαστικός τη χωριστή εκτέλεση της καθεμίας από αυτές.

14. Από το ακόλουθο παράδειγμα γίνεται σαφής η διάκριση αυτή: επί δύο αγωγών που ασκήθηκαν χωριστά κατά δύο προσώπων υπό-πταν προκλήσεως ατυχήματος μπορούν να εκδοθούν δύο αποφάσεις από τις οποίες η μία δέχεται την αγωγή και η άλλη την απορρίπτει με το σκεπτικό ότι η ζημία δεν παρουσιάζει τα χαρακτηριστικά εκείνα που θα επέτρεπαν την αποκατάστασή της. Οι αποφάσεις είναι βεβαίως αντιφατικές, ασυμβιβάστες¹⁸. Δεν

είναι, ωστόσο, αδύνατη η ταυτόχρονη εκτέλεσή τους.

15. Για να γίνει πλήρως κατανοητή η διάκριση αυτή πρέπει, βεβαίως, να γίνει λόγος για την «αντίφαση μεταξύ δικαστικών αποφάσεων», προκειμένου να υπογραμμιστεί σαφώς η επιλογή μιας ευρύτερης λύσεως.

II — Το άρθρο 5, παράγραφος 3

16. Η έννοια των «ενοχών εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας» του άρθρου 5, παράγραφος 3, πρέπει να ερμηνευθεί κατά τρόπο αυτοτελή; Το δικαστήριο δεν έχει αποφανθεί ακόμα επί του ζητήματος αυτού. Ωστόσο, ο γενικός εισαγγελέας Warner, στην υπόθεση Rüffer¹⁹, έχει εκθέσει διά μακρών, και ορθώς κατά τη γνώμη μου, τους λόγους για τους οποίους επιβάλλεται να δοθεί απάντηση καταφατική. Θα περιοριστώ να αναφέρω τους δύο από τους σπουδαιότερους λόγους που παρέθετε στις προτάσεις του.

17. Αφενός μεν, εκτός από την υπόθεση Tessili κατά Dunlop²⁰, σε όλες τις άλλες περιπτώσεις κατά τις οποίες το Δικαστήριο έπρεπε να αποφανθεί αν μία έννοια της Συμβάσεως έπρεπε να θεωρηθεί ως παραπομπή στις εθνικές νομοθεσίες ή έπρεπε να ερμηνευθεί κατά τρόπο αυτοτελή, το Δικαστήριο συστηματικώς τάχθηκε υπέρ της δευτέρας λύσεως²¹. Ας μου επιτραπεί να σημειώσω ότι στην απόφαση Peters το Δικαστήριο έδωσε αυτοτελή ορισμό στην έννοια των διαφορών εκ συμβάσεως και ότι θα

16 — Βλέπε Kropholler: *Europäisches Zivilprozessrecht*, 1982, σ. 76, υποσημείωση 5. Βλέπε επίσης Lasok και Stone: «Με το άρθρο 6, παράγραφος 1, δεν επιχειρείται να καθορισθεί ο βαθμός συνάφειας μεταξύ των αγωγών των στρεφόμενων κατά διαφόρων εναγομένων που θα ελεωρητο επαρκής για την εφαρμογή του, αλλά θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί βοηθητικός ο ορισμός των "συναφών αγωγών" που δίνει το άρθρο 22, παράγραφος 3...», *Conflict of laws in the European community*, 1981, σ. 253. Βλέπε επίσης Born και Fallon: *Journal des Tribunaux*, 1983, αριθ. 66.

17 — Solus και Petroi, ενθ. αν. 555, σ. 608.

18 — Καίτοι πιστεύω ότι η έννοια του ασυμβιβάστου πρέπει να είναι ανάλογη σε ό,τι αφορά την εφαρμογή των άρθρων 6, παράγραφος 1 και 22, εδάφιο 3, θεωρώ, αντιθέτως, ότι το ασυμβίβαστο για το οποίο γίνεται λόγος στο άρθρο 27, παράγραφος 3 πρέπει να νοηθεί κατά τρόπο περιοριστικότερο. Πράγματι, στην πρώτη περίπτωση αποσκοπείται να αποφευθούν οι δυσκολίες ενώ στη δεύτερη, κατά παρέκλιση από τις αρχές και τους σκοπούς της Συμβάσεως, αποσκοπείται η άρνηση αναγνώρισης ή περιαφής του εκτελεστηρίου τύπου. Βλέπε απόφαση της 4ης Φεβρουαρίου 1988 στην υπόθεση 145/86, Hoffmann, Συλλογή 1988, σ. 645.

19 — Υπόθεση 814/79, Rec. 1980, σ. 3807.

20 — Υπόθεση 12/76, Rec. σ. 1473.

21 — Υποθέσεις 14/76, De Bloos κατά Bayer, Rec. 1976, σ. 1497· 29/76, LTU, Rec. 1976, σ. 1541· 21/76, Bier κατά Bassins de potasse, Rec. 1976, σ. 1735· 33/78, Somafer κατά Saar Temgas, Rec. 1978, σ. 2183· 43/77, Riva, Rec. 1977, σ. 2175· 150/77, Bertrand κατά Oit, Rec. 1978, σ. 1431· 133/78, Gourdain κατά Nadler, Rec. 1979, σ. 733· 814/79, Rüffer, Rec. 1980, σ. 3807· 34/82, Peters, προαναφερθείσα· 9/87, Arcado, απόφασης της 8ης Μαρτίου 1988, Συλλογή 1988, σ. 1539.

μπορούσε να θεωρηθεί ότι οι ενοχές εξ αδικοπραξίας και οιονεί αδικοπραξίας αποτελούν το αντίστοιχο του άρθρου 5, παράγραφος 1.

18. Εξάλλου, καθόσον οι έννοιες που χρησιμοποιεί η Σύμβαση δεν αντιστοιχούν στις γνωστές σε κάθε συμβαλλόμενο κράτος νομικές έννοιες — ο γενικός εισαγγελέας Warner, έχει αποδείξει ότι αυτό πράγματι συμβαίνει — δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι οι έννοιες αυτές παραπέμπουν στις εσωτερικές νομοθεσίες.

19. Ας προστεθεί ότι οι ενδεχόμενες διαφορές του περιεχομένου των εν λόγω εννοιών, ανάλογα με το αν πρόκειται για « *lex causae* » ή για καθορισμό της αρμοδιότητας στο πλαίσιο της Συμβάσεως, δεν αποκλείουν την αποδοχή αυτοτελούς ερμηνείας. Το Δικαστήριο μπορεί, σαφώς, να χρησιμοποιήσει διαφορετικές νομικές κατηγορίες για τον καθορισμό της αρμοδιότητάς του και διαφορετικές για την επί της ουσίας εκδίκαση της υποθέσεως.

20. Πρέπει, λοιπόν, να δοθεί ένας ορισμός της έννοιας των « ενοχών εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας »; Κατά το γράμμα του ερωτήματος που απηύθυνε το παραπέμπον δικαστήριο η ανάλυση αυτή δεν είναι απαραίτητη. Σημειώνω, σχετικώς, ότι ο γενικός εισαγγελέας Warner υπογράμμισε παραστατικά τις τεράστιες δυσκολίες που συνεπάγεται η διατύπωση ενός τέτοιου ορισμού:

« Όπως ο ελέφαντας της παροιμίας », τόνισε, « είναι ευκολότερη η αναγνώριση της αδικοπραξίας παρά ο ορισμός της. »

21. Και η επιστήμη υπογραμμίζει, επίσης, ότι πρέπει να επιδειχθεί σχετικώς ιδιαίτερη

σύνεση²², η οποία στην παρούσα υπόθεση θα επέβαλε την αποφυγή διατυπώσεως ενός αορίστου κανόνα, πράγμα το οποίο, εξάλλου, δεν έχει ζητηθεί από το Δικαστήριο. Εν πάση περιπτώσει, η ερμηνεία την οποία προτείνω να δοθεί στο τελευταίο ερώτημα επιτρέπει στο παραπέμπον δικαστήριο να επιλύσει το πρόβλημα το οποίο ανέκυψε ενώπιόν του.

22. Το Bundesgerichtshof ερωτά αν το άρθρο 5, παράγραφος 3, παρεκτείνει, λόγω της συνάφειας, την δικαιοδοσία σε ενοχές που δεν προκύπτουν εξ αδικοπραξίας, στο πλαίσιο « αγωγής που στηρίζεται στην ευθύνη εξ αδικοπραξίας ή εκ συμβάσεως ή στον αδικαιολόγητο πλουτισμό ».

23. Βεβαίως, το ενδεχόμενο αυτό μπορεί να προκύψει μόνο στο πλαίσιο δικονομικών συστημάτων που επιτρέπουν τη « σάρρευση » ερεισμάτων για την άσκηση της ίδιας αγωγής, όπως συμβαίνει προφανώς στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, στις Κάτω Χώρες και στο Ηνωμένο Βασίλειο.

24. Το πρόβλημα ανακύπτει, βεβαίως, στην περίπτωση που το επιλαμβανόμενο δικαστήριο δεν μπορεί να στηρίξει *απ' ευθείας* στη Σύμβαση την αρμοδιότητά του ως προς το παρεπόμενο έρεισμα.

22 — « ... είναι, επίσης, πιθανό ότι το δικαστήριο δεν θα μπόρεσει σε μία μόνο απόφαση να διατυπώσει πλήρη ορισμό των " ενοχών εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας ", κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 3. Ακόμα και αν γίνει δεκτό ότι είναι δυνατός ένας τέτοιος ορισμός, πράγμα για το οποίο υπάρχουν αμφιβολίες, η διατύπωσή του θα μπορούσε να προκαλέσει νέες δυσκολίες λόγω πλεονασμού των αφηρημένων στοιχείων... κατά συνέπεια ο κοινοτικός ορισμός θα προκύψει, προφανώς, κατά τρόπο σταδιακό και περιπτώσιολογικό με αναλόφρευκτη μία περίοδο αβεβαιότητας », Gothot και Holleaux στο *La convention de Bruxelles du 27 septembre 1968*, εκ. Jupiter, 1985, σ. 47 και 48, αριθ. 86 (υπογραμμίσεις δικές μου). Το ίδιο Desantes Real, ενθ. αν., σ. 315, Bischof, Clunet, 1982, σ. 470 και 471.

25. Επιθυμώ να τονίσω ότι αποδέχομαι πλήρως την ανάλυση της Επιτροπής η οποία αποκομίζει το πληρέστερα τεκμηριωμένο συμπέρασμα από τη νομολογία του Δικαστηρίου και ειδικότερα από την απόφαση Peters²³, στην οποία το δικαστήριο τόνισε:

« *ότι ο πολλαπλασιασμός των δωσιδικιών για τον ίδιο τύπο διαφοράς δεν είναι ικανός να εξυπηρετήσει την ασφάλεια του δικαίου και την αποτελεσματικότητα της δικαστικής προστασίας στο σύνολο των εδαφών που απαρτίζουν την Κοινότητα. Ενδείκνυεται, επομένως, να ερμηνεύονται οι διατάξεις της Συμβάσεως κατά τέτοιο τρόπο ώστε το επιλαμβανόμενο δικαστήριο να μην υποχρεούται να κηρύσσεται αρμόδιο να αποφανθεί επί ορισμένων αιτημάτων, αλλά αναρμόδιο για ορισμένα άλλα αιτήματα, ωστόσο πολύ συναφή* ²⁴.

Ο σεβασμός των στόχων και του πνεύματος της Συμβάσεως απαιτεί εξάλλου μία ερμηνεία του άρθρου 5 που να επιτρέπει στον εθνικό δικαστή να αποφαιίνεται επί της ίδιας αρμοδιότητάς του χωρίς να υποχρεούται να προβαίνει σε έρευνα της υποθέσεως κατ' ουσίαν. »

26. Η ανάγκη αυτή εκλογικεύσεως των κανόνων περί δωσιδικίας²⁵ δικαιολογεί ότι,

« *λόγω των στενών σχέσεων που δημιουργούνται από μία σύμβαση μεταξύ των συμβαλλομένων μερών, το σύνολο των δυσχερειών που ενδέχεται να ανακύψουν επ' ευκαιρία της εκπλήρωσεως μιας σημαντικής υποχρεώσεως να μπορούν να φέρονται ενώπιον του ίδιου δικαστηρίου: του δικαστηρίου του τύπου της εν λόγω εκπλήρωσεως* ²⁶. »

23 — Υπόθεση 34/82, προαναφερθείσα.

24 — Σκέψη 17, οι υπογραμμίσεις δικές μου.

25 — Από την άποψη αυτή, ο κανόνας κατά τον οποίο το παρεπόμενο ακολουθεί την τύχη του κυρίου διατυπώνεται ρητώς στην απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση 266/85, *Shepanai*, απόφαση της 15ης Ιανουαρίου 1987, Συλλογή 1987, σ. 239, σκέψη 19.

26 — Σκέψη 12, οι υπογραμμίσεις δικές μου.

27. Το Δικαστήριο διατύπωσε με τον τρόπο αυτό τους λόγους οι οποίοι συνηγορούν υπέρ μιας « προσελκύσεως προς άρθρο 5, παράγραφος 1, προσελκύσεως η οποία περιλαμβάνει επίσης τα *ερείσματα* των αγωγών, είτε προέρχονται από αδικοπραξία είτε από αδικαιολόγητο πλουτισμό κατά τον *lex causae*, εφόσον, όπως στην παρούσα υπόθεση, εφόσον προέρχονται « κατ' ουσία από τη μη εκπλήρωση συμβατικών υποχρεώσεων » ²⁷.

28. Πρέπει, εξάλλου, να ληφθούν υπόψη τα προφανή πρακτικά πλεονεκτήματα²⁸: το αρμόδιο για την εκδίκαση διαφορών εκ συμβάσεως δικαστήριο είναι σε θέση να γνωρίζει καλύτερα το πλαίσιο της υποθέσεως και το σύνολο των διαφορών που προκύπτουν.

29. Συνεπώς, σε περίπτωση που υπάρχουν συντρέχοντα ερείσματα, η δωσιδικία θα καθοριστεί μόνο βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 1, δηλαδή οι διαφορές εκ συμβάσεως θα « παρασύρουν » όλες τις άλλες πλευρές της διαφοράς.

30. Η λύση αυτή θα είχε ως σιωπηρή αλλά αναγκαία συνέπεια τον *αποκλεισμό*, σε παρόμοιες υποθέσεις, από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 5, παράγραφος 3, των ερεισμάτων, καίτοι αυτά δεν προκύπτουν εκ συμβάσεως κατά την εθνική νομοθεσία, της ίδιας αγωγής υπέρ της δωσιδικίας που προκύπτει από το άρθρο 5, παράγραφος 1,²⁹ εφόσον η ίδια η αγωγή αποτελεί έκφραση των « προβλημάτων που ανακύπτουν από την εκπλήρωση συμβατικών υποχρεώσεων » ³⁰.

27 — Βλέπε Krogholler, ενθ. αν., σ. 64, άρθρο 5, αριθ. 32, ο οποίος πιστεύει ότι « αποφασιστικό κριτήριο είναι η συμβατική σχέση και όχι η σχέση που προκύπτει εξ αδικοπραξίας ».

28 — Βλέπε απόφαση Peters, προαναφερθείσα, σκέψη 14.

29 — Έχοντας, βεβαίως, υπόψη τις ειδικές διατάξεις του άρθρου 1 του πρωτοκόλλου περί των προσώπων που κατοικούν στο Λουξεμβούργο.

30 — Βλέπε ανωτέρω σημείο 26.

31. Προτείνω, κατά συνέπεια, να δοθεί ως απάντηση ότι:

- η εφαρμογή του άρθρου 6, παράγραφος 1, της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 επιβάλλει να έχουν οι αγωγές μία τέτοια συνάφεια ώστε να υπάρχει συμφέρον να εξεταστούν και να εκδικασθούν ταυτόχρονα προς αποφυγή εκδόσεως αποφάσεων που θα μπορούσαν να είναι ασυμβίβαστες ή αντιφατικές εάν οι υποθέσεις εκρίνοντο χωριστά·
- η έννοια των ενοχών εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας του άρθρου 5, παράγραφος 3, της εν λόγω Συμβάσεως πρέπει να ερμηνευθεί κατά τρόπο αυτοτελή·
- αγωγή στηριζόμενη στην ευθύνη εξ αδικοπραξίας ή εκ συμβάσεως και στον αδικαιολόγητο πλουτισμό διέπεται αποκλειστικά από τους κανόνες που προβλέπει για τις διαφορές εκ συμβάσεως το άρθρο 5, παράγραφος 1, της εν λόγω Συμβάσεως.